

Bruxelles, 23. studenoga 2023.
(OR. en)

15322/23

JEUN 258
SOC 761
SAN 653
EDUC 432

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica o sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju mladih u Europskoj uniji

Za delegacije se u prilogu nalaze navedeni zaključci Vijeća koje je Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) odobrilo na sastanku 23. studenoga 2023.

Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica o sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju mladih u Europskoj uniji

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA KOJI SU SE SASTALI U VIJEĆU,

PODSJEĆAJUĆI NA SLJEDEĆE:

1. Pravo na mentalno zdravlje povezano je s pravom na ljudsko dostojanstvo, sadržanim u članku 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kao i s pravom na integritet osobe, uključujući duhovni integritet, koje je predviđeno u članku 3. i pravom na zdravstvenu zaštitu iz članka 35. Povelje. U Ugovorima EU-a, konkretno u članku 168. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i članku 3. stavku 1. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), institucijama EU-a izričito se dodjeljuje nadležnost za pružanje potpore u rješavanju pitanja povezanih s mentalnim zdravljem. Osim toga, člankom 153. stavkom 1. UFEU-a institucijama EU-a dodjeljuju se prešutne ovlasti u području zdravlja radnika.
2. Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) mentalno zdravlje definira kao stanje mentalne dobrobiti koje ljudima omogućuje da se nose sa životnim stresovima, ostvare vlastite mogućnosti, funkcionalno uče i rade te doprinose svojoj zajednici¹. Praćenje mentalnog zdravlja dio je nastojanja da se postigne cilj održivog razvoja br. 3, podcilj br. 3.4.²

¹ Svjetska zdravstvena organizacija, informativni članci SZO-a, „Mental health: strengthening our response” (Mentalno zdravlje: jačanje našeg odgovora), 2022.

² Ujedinjeni narodi, Ciljevi održivog razvoja, cilj br. 3, podcilj br. 3.4: Do 2030. prevencijom i liječenjem smanjiti preranu smrtnost od nezaraznih bolesti za jednu trećinu te promicati mentalno zdravlje i dobrobit.

3. Europski cilj za mlade br. 5³, kojim se želi postići bolja mentalna dobrobit i okončati stigmatizacija problema s mentalnim zdravljem, čime bi se promicala socijalna uključenost svih mladih, stavlja poseban naglasak na preventivne mjere, razvoj uključivog intersekcijskog pristupa i borbu protiv stigmatizacije. Osim toga, europskim ciljem za mlade br. 3 promiče se uključivanje svih mladih u društvo, dok se europskim ciljem za mlade br. 9 nastoje ojačati demokratsko sudjelovanje i autonomija mladih.

POTVRĐUJUĆI DA:

4. Naša su društva potresli pandemija bolesti COVID-19, ruski agresivni rat protiv Ukrajine te prehrambena i energetska kriza koju je taj rat izazvao, kriza povezana s inflacijom i klimatska kriza, a sve je to povećalo i nastavlja povećavati društveni stres kojem su mladi izloženi te je dodatno istaknulo već postojeće nejednakosti. Te uzastopne krize u različitoj su mjeri utjecale na različite skupine mladih, pri čemu su skupine u ranjivom položaju bile nerazmjerno pogođene. Postalo je jasno i da mladi s manje mogućnosti nemaju jednak pristup ljudskim pravima kao što su obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje⁴ i zdravstvena zaštita. Za otpornost mladih ključni su čimbenici koji uključuju mentalno i fizičko zdravlje, životne, radne i stambene uvjete, pristup formalnom, neformalnom i informalnom učenju, mogućnosti zapošljavanja i slobodne aktivnosti, uključujući tjelesne i sportske aktivnosti, te društvene odnose. Protekle godine ostavile su traga na mentalnom zdravlju mladih u EU-u i na taj način umanjile njihovu opću dobrobit⁵.

³ Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027., SL C 456, 18.12.2018., str. 1.

⁴ Kako je Eurostat naveo u podacima za 2020., u svim državama članicama EU-a zabilježena je viša stopa teške stambene nezbrinutosti među mladima nego među stanovništvom u cjelini.

⁵ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju, COM(2023) 298 final.

5. Prema procjenama koje je objavio Institut za mjerenje i procjenu zdravlja (IHME)⁶, više od jedne šestine mladih osoba u EU-u, odnosno više od 14 milijuna ljudi, patilo je od poremećaja mentalnog zdravlja u 2019. (17,4 % osoba u dobi od 15 do 29 godina). Udio mladih koji prijavljuju simptome depresije više se nego udvostručio u nekoliko zemalja EU-a tijekom pandemije bolesti COVID-19, a posebno su pogođene žene i mladi u nepovoljnom socioekonomskom položaju.
6. U izvješću „Ukratko o zdravlju: Europa” za 2022.⁷ navodi se da je gotovo svaka druga mlada osoba u Europi (49 %) u 2022. izjavila da njezine potrebe u području mentalnog zdravlja nisu ispunjene (53 % u 2021.), u usporedbi s 23 % odraslog stanovništva. U izvješću se ističe da su nejednakosti u pogledu mentalnog zdravlja među mladima, među ostalim s obzirom na spol, i dalje bile prisutne tijekom pandemije bolesti COVID-19, a u nekim su se slučajevima i povećale. Osim toga, samoubojstvo je trenutačno drugi najčešći uzrok smrti mladih u Europi.
7. Podaci iz studije Eurofounda „Living, working and COVID-19” (Život, rad i COVID-19)⁸ pokazali su da su mladi u dobi od 18 do 29 godina koji su smatrali da njihovo kućanstvo ima financijskih poteškoća bili izloženi većem riziku od depresije tijekom pandemije. U prosjeku bi se na razini EU-a za dvije trećine mladih koji su prijavili financijske poteškoće moglo smatrati da su bili izloženi riziku od depresije tijekom pandemije (67 %), u usporedbi s nešto manje od polovine (45 %) onih koji nisu prijavili financijske poteškoće.

⁶ Institut za mjerenje i procjenu zdravlja (IHME), „Global Health Data Exchange (GHDx)” (Razmjena globalnih zdravstvenih podataka), 2020.

⁷ OECD i Europska unija, „Health at a Glance: Europe 2022., State of Health in the EU Cycle” (Ukratko o zdravlju: Europa 2022., ciklus „Stanje zdravlja u EU-u”) , OECD Publishing, Pariz, 2022.

⁸ Eurofound, skup podataka „Living, working and COVID-19” (Život, rad i COVID-19), 2021.

8. Prema istraživanju EU-a o usamljenosti provedenom 2022.⁹ usamljenost je učestalija među mladima u usporedbi sa starijim generacijama. Iako se zbog pandemije bolesti COVID-19 povećala razina usamljenosti među mladima, prethodni rad Zajedničkog istraživačkog centra pokazao je da se usamljenost među mladima u dobi od 18 do 25 godina više nego udvostručila u razdoblju od 2016. do proljeća 2020.

S OBZIROM NA TO DA:

9. Europska komisija donijela je Komunikaciju o sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju¹⁰. U Komunikaciji se države članice pozivaju da potiču sveobuhvatan pristup usmjeren na prevenciju kojim se mentalno zdravlje uključuje u sve politike EU-a kao pitanje javnog zdravlja, uz obvezu poboljšanja kvalitete života, bavljenja odrednicama i međusektorskim pitanjima kako bi se zadovoljile posebne potrebe različitih skupina u ranjivom položaju, a posebno rješavanja problema s mentalnim zdravljem među tim skupinama, uključujući mlade. Nekoliko vodećih inicijativa usmjereno je na zdravlje djece i mladih te sveobuhvatno pristupaju rješavanju pitanja mentalnog i fizičkog zdravlja. U skladu s tom komunikacijom svaki građanin i građanka EU-a mora imati pristup odgovarajućoj i djelotvornoj prevenciji. Rad s mladima posebno ima važnu ulogu u promicanju dobrobiti mladih i sprečavanju problema s mentalnim zdravljem.

⁹ Casabianca, E. J., Nurminen, M., „Interventions to reduce loneliness among youth” (Potezi za smanjenje usamljenosti među mladima), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2022., doi:10.2760/793941, JRC129905.

¹⁰ Vidjeti bilješku 5.

10. Odrednice mentalnog zdravlja u interakciji s postojećim nejednakostima u društvu izlažu neke osobe većem riziku od lošeg mentalnog zdravlja od drugih. Osim toga, nasilje, mržnja i diskriminacija mogu biti uzrok lošeg mentalnog zdravlja, zbog čega je promicanje ravnopravnosti u našim društvima ključna preventivna mjera za otklanjanje tih izazova.
11. U Eurobarometru o mladima i demokraciji u Europskoj godini mladih 2022.¹¹ navedeno je da mladi smatraju da je poboljšanje mentalnog i fizičkog zdravlja i dobrobiti najvažnija prioritetna tema Europske godine mladih, zajedno s klimatskim promjenama (pri čemu je 34 % ispitanika odabralo obje teme kao prioritet). Osim toga, podaci Eurobarometra pokazuju da je povećavanje mogućnosti zapošljavanja drugo najvažnije očekivanje mladih od EU-a, nakon očuvanja mira.
12. Europska godina mladih bila je usmjerena, među ostalim, na ponovnu uspostavu pozitivnih izgleda za mlade i uključivala je aktivnosti kojima se podupiru mentalno zdravlje i dobrobit. Tijekom završne konferencije, pod temom „Claim the Future” (Preuzmimo budućnost), mladi koji su sudjelovali, oblikovatelji politika i dionici pozvali su na stavljanje većeg naglaska na preventivnu zdravstvenu zaštitu i borbu protiv problema s mentalnim zdravljem i usamljenosti.

¹¹ Flash Eurobarometer [2282/FL502], Mladi i demokracija u Europskoj godini mladih, svibanj 2022.

13. Redovita tjelovježba i sportske aktivnosti te sudjelovanje u kulturnim aktivnostima mogu poboljšati opće zdravlje i dobrobit mladih, što donosi znatne kratkoročne i dugoročne koristi za mentalno zdravlje. Dokazi¹² ukazuju na to da se tjelesna neaktivnost obično povećava s dobi, zbog čega je sve važnije da mladi usvoje osnovno znanje i ponašanje koje će im omogućiti da samostalno održavaju aktivan i zdrav način života tijekom cijelog života.
14. Glavne bojazni mladih u vezi s gospodarskom nestabilnošću, nesigurnošću radnih mjesta ili sve većom ekološkom anksioznošću stvaraju probleme s mentalnim zdravljem koji se ne mogu pripisati isključivo patološkim procesima. O budućnosti se 75 % djece i mladih „boji” razmišljati¹³. Zbog pandemije bolesti COVID-19 javno zdravlje našlo se u središtu političkog programa. Pouka koju treba izvući iz socioekonomske i zdravstvene krize posljednjih godina jest da se višedimenzionalne socijalne probleme može rješavati samo usvajanjem međusektorskog pristupa.

¹² Posebno istraživanje Eurobarometra br. 525, Sport i tjelesna aktivnost, rujan 2022.

¹³ Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R. Eric Lewandowski, Elouise E. Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, „Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey” (Klimatska anksioznost djece i mladih i njihova uvjerenja o vladinim odgovorima na klimatske promjene: globalno istraživanje), The Lancet Planetary Health, 5. svezak, 12. izdanje, prosinac 2021., str. e863–e873.

15. Međunarodne organizacije, kao što je Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), ističu važnost primjene višesektorskog pristupa zaštiti mentalnog zdravlja mladih i skrbi o njemu, potvrđujući da mnogi zaštitni čimbenici za dobro mentalno zdravlje nadilaze opseg sustavâ ili programâ u području mentalnog zdravlja koji su posebno osmišljeni za jačanje ili zaštitu mentalnog zdravlja. Socijalni, gospodarski i kulturni čimbenici, kao što su radni status, dohodak, fizičko zdravlje te iskustva tijekom djetinjstva i adolescencije, imaju znatan utjecaj na mentalno zdravlje tijekom cijelog životnog vijeka¹⁴. Osim toga, u prethodno navedenom izvješću Eurofounda¹⁵ iz 2021. navedeno je da je najveće smanjenje mentalne dobrobiti (koja je tada bila dosegla najnižu razinu u svim dobnim skupinama od početka pandemije) zabilježeno među onima koji su izgubili posao.
16. Nesigurnost radnih mjesta, nesigurni radni uvjeti i nezaposlenost važne su socioekonomske odrednice mentalnog zdravlja. Pružanje potpore mladima pri odrastanju te u traženju i zadržavanju zaposlenja trebalo bi biti prioritet gospodarske, socijalne i javnozdravstvene politike. Poslodavci imaju važnu ulogu u upravljanju psihosocijalnim rizicima na radnome mjestu kako bi se spriječio mogući negativan učinak na mentalno zdravlje njihovih zaposlenika, među ostalim mladih radnika.

¹⁴ OECD, „A New Benchmark for Mental Health Systems: Tackling the Social and Economic Costs of Mental Ill-Health” (Novo mjerilo za sustave mentalnog zdravlja: suočavanje sa socijalnim i ekonomskim troškovima lošeg mentalnog zdravlja), OECD Publishing, Pariz, str. 162., 2021.

¹⁵ Eurofound, skup podataka „Living, working and COVID-19” (Život, rad i COVID-19), 2021.

17. Europska komisija donijela je komunikaciju naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja”¹⁶, prema kojoj bi posebnu pozornost trebalo posvetiti mladima u ruralnim i udaljenim područjima čiji se problemi i potrebe za skrbi u području mentalnog zdravlja mogu razlikovati od problema i potreba mladih u urbanim područjima. Zbog specifičnih životnih uvjeta mladih u ruralnim, udaljenim, perifernim i manje razvijenim područjima te najudaljenijim regijama, primjerice zbog nesigurnih i manjkavih javnih službi, izolacije, slabih mogućnosti zapošljavanja i teških radnih uvjeta¹⁷ koji mogu negativno utjecati na njihovo mentalno zdravlje, za mlade koji žive u tim područjima nužne su posebne mjere koje se temelje na analizi dokaza. Prema podacima Eurostata¹⁸ udio mladih u dobi od 18 do 24 godine koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih (NEET) bio je veći među mladima koji žive u ruralnim područjima EU-a u odnosu na one koji žive u urbanim područjima. Uz taj stupanj neizvjesnosti, koji sam po sebi uzrokuje probleme s mentalnim zdravljem, činjenica je da je manje vjerojatno da će mladi u ruralnim područjima tražiti liječničku pomoć zbog velikih udaljenosti koje bi morali prijeći¹⁹.

¹⁶ Komunikacija Europske komisije, „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a: Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja”, COM/2021/345 final.

¹⁷ Vidjeti bilješku 15.

¹⁸ Eurostat (2023.). Statistički podaci o mladima koji ne rade, nisu u sustavu redovitog obrazovanja te nisu u sustavu obrazovanja odraslih razvrstani prema spolu, dobi i stupnju urbanizacije (stope NEET-a), svibanj 2023.

¹⁹ Regionalni godišnjak Eurostata, 2017.

18. Iako problemi s mentalnim zdravljem zahvaćaju sve mlade u EU-u općenito, što su nepovoljnije situacije s kojima se mladi suočavaju, to je njihova ranjivost veća. Uz druge brojne i složene izazove koje moraju prevladati, mladi koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti ili oni koji su u ranjivom položaju, poput etničkih manjina, LGBTI osoba, osoba s invaliditetom, osoba u ustanovama za skrb o mladima, osoba bez roditeljske skrbi ili u opasnosti od gubitka roditeljske skrbi, ili oni u nepovoljnom socioekonomskom položaju izloženi su većem riziku od problema s mentalnim zdravljem. Izloženost diskriminaciji i nejednakosti šteti njihovom mentalnom zdravlju, posebno kada su mladi višestruko diskriminirani ili u nepovoljnom položaju. Razlog za zabrinutost je i nedostatak posvećivanja posebne pozornosti društvenom razvoju tih skupina mladih u školama i drugim obrazovnim okružjima, što može dovesti do vršnjačkog nasilja. Od velike je važnosti poboljšati mentalno zdravlje i dobrobit, razviti društveno-emocionalne vještine mladih, njihovih edukatora i osoba koje rade s mladima te boriti se protiv nasilničkog ponašanja, uključujući zlostavljanje na internetu, seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja.
19. Kako bi se među građanima i građankama određene države stvorio osjećaj zajedništva, što je preduvjet za njezinu stabilnost, ključno je provesti preventivne mjere za ublažavanje problema usamljenosti, straha, anksioznosti, nezaštićenosti i neizvjesnosti, na koje su mladi posebno osjetljivi, kao i promicati otpornost i dobrobit kao zaštitne čimbenike, čime bi se doprinijelo stvaranju pravednih društava koja nude jednake mogućnosti za sve. Presudno je i uključiti mlade u donošenje odluka o politikama koje mogu utjecati na njihovo mentalno zdravlje te u obzir uzimati njihovu perspektivu.

20. U skladu s izvješćem „The impact of the COVID 19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries” (Utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na mentalno zdravlje mladih: odgovori politika u europskim zemljama)²⁰ rad s mladima ima ključnu ulogu u zaštiti njihova mentalnog zdravlja jer im pruža mogućnosti za socijalizaciju, razmjenu iskustava i razvoj osjećaja pripadnosti.

DRŽAVE ČLANICE POZIVAJU SE DA U SVOJIM PODRUČJIMA NADLEŽNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA:

21. poboljšaju životne i radne uvjete mladih u svojim zemljama, uz istodobno promicanje međusektorskog pristupa usmjerenog na sprečavanje problema s mentalnim zdravljem, uklanjanje strukturnih prepreka njihovu osobnom i profesionalnom razvoju te stvaranje okružja koja podupiru njihovu socioekonomsku i psihološku dobrobit;
22. potiču poboljšanje jednakog i cjenovno pristupačnog pristupa mladih, posebno onih u ranjivom položaju, zdravstvenim uslugama koje se odnose na mentalno zdravlje i koje nude prevenciju, liječenje i skrb, uz sve intenzivniji interdisciplinarni rad i prelazak na rješenja koja su usmjerena na pojedinca i zasnovana na potrebama zajednice.

²⁰ Europska komisija, Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu, „The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries” (Utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na mentalno zdravlje mladih: odgovori politika u europskim zemljama), Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2022.

KOMISIJA SE POZIVA DA U SKLADU S NAČELOM SUPSIDIJARNOSTI:

23. zadrži proaktivan pristup mentalnom zdravlju, kojim se pitanja mentalnog zdravlja rješavaju iz višesektorske perspektive koja je preventivna i intervencijska, pri čemu se posebna pozornost posvećuje posebnostima mladih u EU-u, osobito onih u najranjivijem položaju, te se nastoji postići njihova reintegracija i socijalna uključenost;
24. promiče mjere usmjerene na poboljšanje mentalnog zdravlja mladih u vezi sa strategijom EU-a za mlade, uzimajući u obzir probleme s mentalnim zdravljem kao posljedice kombinacije materijalnih i psihosocijalnih čimbenika, uključujući nepovoljne događaje u djetinjstvu, neizvjesnost, nesigurnost, nedostatak socijalne kohezije, obiteljske i društvene odnose, nejednak pristup pravima i osnovnim socijalnim uslugama, ranjivost u obrazovnim okruženjima, ulogu društvenih medija, pristup stanovanju, specifične potrebe mladih u ruralnim područjima i, općenito, sve nepovoljne okolnosti koje sprečavaju mlade da u potpunosti uživaju svoja prava;
25. potiče studije o utjecaju problema s mentalnim zdravljem na mlade u EU-u, u kojima bi se moglo razmotriti i razvrstavanje podataka prema drugim ključnim elementima koji utječu na živote mladih, uz dob, i koje će pomoći u boljem usmjeravanju mjera i ulaganja resursa; potiče distribuciju tih studija u okviru napora na podizanju svijesti u borbi protiv postojeće stigmatizacije problema mentalnog zdravlja i podupire prijenos primjera najbolje prakse u području mentalnog zdravlja utemeljenih na dokazima među svim državama članicama.

DRŽAVE ČLANICE I EUROPSKA KOMISIJA POZIVAJU SE DA U SVOJIM PODRUČJIMA NADLEŽNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA, NA TEMELJU NAČELA SUPSIDIJARNOSTI:

26. koordiniraju napore za smanjenje učestalosti i raširenosti problema s mentalnim zdravljem među mladima osluškivanjem specifičnih potreba i izazova mladih, kao i rješenja koja mladi predlažu, te poduzimanjem daljnjih mjera;
27. uzimaju u obzir raširenost problema s mentalnim zdravljem među mladima u EU-u pri izradi politika koje su razmjerne opsegu problema, uz poseban naglasak na preventivnim mjerama; osiguraju da predložene mjere budu sveobuhvatne i utemeljene na dokazima te da razvoj politika prati najnovije znanstvene dokaze, preporuke i studije o mentalnom zdravlju provedene u EU-u i svakoj državi članici;
28. potiču mjere za destigmatizaciju problema s mentalnim zdravljem i podizanje svijesti promicanjem poruka u kojima se mladi pozivaju da usvoje ponašanja kojima bi se poboljšala njihova mentalna dobrobit i da traže pomoć od stručnjaka u ustanovama za sprečavanje psiholoških rizika kako bi se ublažila njihova patnja i spriječila samoubojstva;
29. potiču iskorjenjivanje poruka mržnje, nasilja i zlostavljanja u medijima, među ostalim na društvenim medijima, usmjerenih na skupine mladih u najranjivijem položaju te brane njihova ljudska prava i temeljne slobode, čime se doprinosi njihovoj psihološkoj i emocionalnoj dobrobiti;

30. podupiru provedbu 20 vodećih inicijativa i drugih mjera iz Komunikacije o sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju²¹ iz širokog raspona područja ključnih za suočavanje s izazovima mentalnog zdravlja diljem EU-a i na nacionalnoj razini, uključujući pripremu smjernica i prijenos primjera najbolje prakse i inovativnih pristupa za rješavanje pitanja mentalnog zdravlja mladih;
31. osmisle načine i dobro iskoriste već dostupne alate kao što su dijalog EU-a s mladima, Europski portal za mlade i Youth Voices²² kako bi mladi podigli razinu osviještenosti o problemima s mentalnim zdravljem koje žele istaknuti i kako bi iznijeli svoja stajališta i bojazni u pogledu vlastitog mentalnog zdravlja, kao i pristupe rješavanju problema s mentalnim zdravljem; osiguraju da mladi budu svjesni važnosti svojeg sudjelovanja u osiguravanju učinkovitosti i relevantnosti mjera koje treba usvojiti putem, primjerice, pristupačne komunikacije prilagođene mladima;
32. osiguraju da mladi u ranjivom položaju budu zastupljeni u razvoju programâ javne politike u području mentalnog zdravlja kako bi se u obzir uzeli ne samo interesi mladih s lakšim pristupom institucijskim kanalima za sudjelovanje nego i interesi onih kojima je mnogo teže iznijeti svoje mišljenje; podupiru promicanje kanala putem kojih bi mladi u ranjivom položaju mogli izraziti svoje bojazni;
33. nastave podupirati rad s mladima kako bi on mogao u potpunosti ispuniti svoju ulogu u zaštiti mentalnog zdravlja mladih, omogućujući mladima da sudjeluju u aktivnostima koje se uglavnom temelje na odnosima i povjerenju između mladih i osoba koje rade s njima te razvijanjem njihove sposobnosti traženja pomoći kada se suočavaju s emocionalnim i psihološkim poteškoćama;

²¹ Vidjeti bilješku 5.

²² Youth Voices platforma je Europske komisije za snimanje zvuka pokrenuta tijekom Europske godine mladih 2022. koja mladima omogućuje da iznesu svoja mišljenja, bojazni i prijedloge.

34. podupiru rad s mladima, organizacije mladih i druge relevantne stručnjake i dionike u njihovoj ulozi pružatelja informacija mladima te im omogućuju da distribuiraju kvalitetne informacije o jačanju mentalnog zdravlja i dobrobiti mladih te, prema potrebi, rješavanju problema s mentalnim zdravljem;
35. promiču sigurniji i zdraviji digitalni prostor za mlade, u skladu s Europskom deklaracijom o digitalnim pravima i načelima²³. To uključuje poticanje podizanja svijesti i osposobljavanja u području medijske i informacijske pismenosti te odgovorne upotrebe društvenih medija uz zaštitne mjere protiv rizika kao što su zlostavljanje na internetu, govor mržnje, upoznavanje i zbližavanje s mladima radi njihova iskorištavanja i previše vremena provedenog pred zaslonom, kao i pružanje zaštite i informacija o agresivnom internetskom oglašavanju proizvoda kao što su nezdrava hrana i pića, alkohol, duhan i slični proizvodi.
-

²³ Europski parlament, Vijeće i Komisija, Europska deklaracija o digitalnim pravima i načelima za digitalno desetljeće, 2023/C 23/01.

Referentni dokumenti:

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o sveobuhvatnom pristupu mentalnom zdravlju, COM(2023) 298 final.

Europska komisija, Europska izvršna agencija za obrazovanje i kulturu, „The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people: Policy responses in European countries” (Utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na mentalno zdravlje mladih: odgovori politika u europskim zemljama), Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2022.

Komunikacija Europske komisije, „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a: Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja”, COM/2021/345 final.

Europski gospodarski i socijalni odbor, „Dugotrajno nasljeđe Europske godine mladih: uključivanje i osnaživanje mladih”, 2022.

Svjetska zdravstvena organizacija, informativni članci SZO-a, „Mental health: strengthening our response” (Mentalno zdravlje: jačanje našeg odgovora), 2022.

OECD i Europska unija, „Health at a Glance: Europe 2022., State of Health in the EU Cycle” (Ukratko o zdravlju: Europa 2022., ciklus „Stanje zdravlja u EU-u”) , OECD Publishing, Pariz, 2022.

Casabianca, E. J., Nurminen, M., „Interventions to reduce loneliness among youth” (Potezi za smanjenje usamljenosti među mladima), Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2022., doi:10.2760/793941, JRC129905.

Caroline Hickman, Elizabeth Marks, Panu Pihkala, Susan Clayton, R. Eric Lewandowski, Elouise E. Mayall, Britt Wray, Catriona Mellor, Lise van Susteren, „Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey” (Klimatska anksioznost djece i mladih i njihova uvjerenja o vladinim odgovorima na klimatske promjene: globalno istraživanje), The Lancet Planetary Health, 5. svezak, 12. izdanje, prosinac 2021., str. e863–e873.